

Guia docent de l'assignatura "Sociologia de la cultura"

2011/2012

Codi: 101134

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	819 Graduat en Sociologia	OT	0	0

Contacte

Nom : Josep Verdaguer Lozano

Email : Josep.Verdaguer@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És convenient que els estudiants llegeixin o rellegeixin els següents textos clàssics de sociologia abans de començar l'assignatura.

Berger P.L., Luckmann T. 1966. La construcció social de la realitat. Barcelona: Herder, 1988, pp. 49-133.

Durkheim, Émile. Les formes elementals de la vida religiosa, Barcelona: ED.62/Diputació, 1987, 27-69(classificació, representació col•lectiva, natural/sobrenatural, sagrat/profà, definició de religió), 311-335 (el culte negatiu i les seves funcions) i 420-449 (conclusions)

Durkheim, Émile i Marcel Mauss, " Classificación primitiva" a Marcel Mauss Institución y Culto (Vol.II Obras)Barcelona: Barral Ed., 1971, 13-20(qüestió), 59-67(China),69-73 (conclusions)

Durkheim, Émile "Indeterminación progresiva de la consciencia colectiva" a La división del trabajo social. Madrid: Akal, 1982, pp.333-358.

Karl Marx i Frederick Engels, La ideologia alemanya (Vol1),Barcelona: Laia, 1987, pp. 41-92 (Feurbach. Oposició entre la concepció materialista i idealista)

Georg Simmel, "L'encreuament dels cercles socials" a Sociologia (Vol.2) Barcelona: Ed.62/Diputació, 1988, pp.67-111

Georg Simmel, "L'ampliació del grup i la configuració de la individualitat" a Sociologia (Vol.2) Barcelona:

Max Weber, *Economia y sociedad*, Mèxic: FCE, 2008, pp. 682-694 (División del poder en la comunidad: clases, estamentos y partidos), pp.749-752 (burocràcia i educació).

Max Weber. *L'ètica protestant i l'esperit del capitalisme*. Barcelona: ED.62/Diputació, 1984 , pp. 57-68(Confessió religiosa i estratificació social)i pp.135-180 (El calvinisme)

Objectius i contextualització

L'objectiu d'aquesta assignatura és iniciar a l'estudiant de grau en la sociologia de la cultura. Una especialitat en constant creixement i transformació. Hi ha fonts ben informades i opinions legitimades que identifiquen la sociologia de la cultura amb l'estudi d'àrees institucionalitzades més o menys diferenciades (l'art, la literatura i la música, la comunicació de masses, la religió, la ciència o el del dret). Però també hi ha qui diu que l'estudi de la cultura no és tant el d'una àrea distinta de la vida social com el d'un aspecte present en gairebé qualsevol fenomen social (ideologia, actitud, mentalitat, discurs...). En aquest programa d'iniciació recollim ambdues posicions. En la primera part del curs, després d'introduir la discussió sobre la idea de cultura en la nostra societat, treballarem els fonaments cognitius de la sociologia de la cultura. Les aportacions fundacionals de Marx, Weber, Durkheim i Simmel ens serviran de referència per explorar d'una manera endreçada aquest camp de la sociologia. , En la segona part del curs, entrarem en contacte amb els fonaments teòrics de les interpretacions de la cultura de Geertz i Bourdieu. I des d'aquí ens aproximarem al camp de la Cultura i les Arts.

Competències i resultats d'aprenentatge

1331:E01 - Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.

1331:E01.18 - Definir els conceptes sociològics que interpreten els fenòmens culturals.

1331:E01.19 - Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre la cultura.

1331:E01.20 - Relacionar els enfocaments teòrics amb els debats sobre l'ordre social i l'acció.

1331:E02 - Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.

1331:E02.10 - Explicar les interpretacions socials de la cultura d'acord amb aquests enfocaments.

1331:E02.11 - Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a la cultura.

1331:E02.12 - Relacionar els debats entorn d'aquests enfocaments, referits a la cultura, amb el context històric en el qual han sorgit.

1331:E05 - Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.

1331:E05.13 - Definir els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes culturals.

1331:E05.14 - Comparar la lectura dels fenòmens culturals des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya.

1331:G01 - Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

1331:G01.00 - Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

1331:G02 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

1331:G02.00 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

1331:G03 - Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

1331:G03.00 - Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

1331:G04 - Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.

1331:G04.00 - Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.

1331:T02 - Comunicar de manera efectiva, mitjançant un nivell bàsic de llengua anglesa, les anàlisis bàsiques dels fenòmens socials.

1331:T02.00 - Comunicar de manera efectiva, mitjançant un nivell bàsic de llengua anglesa, les anàlisis bàsiques dels fenòmens socials.

1331:T03 - Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.

1331:T03.00 - Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.

1331:T04 - Buscar fonts documentals a partir de conceptes.

1331:T04.00 - Buscar fonts documentals a partir de conceptes.

1331:T05 - Avaluar la qualitat del propi treball.

1331:T05.00 - Avaluar la qualitat del propi treball.

Continguts

E

Els conceptes de cultures a la societat i a la sociologia.

Cultura y societat. Sociologia de la cultura i el coneixement.

Teories sociològiques i sociologia de la cultura

Cultura i estructura social. La vida social de les idees. Cultura i constitució de l'individu. Cultura, desigualtat i dominació. Cultura com a representació significativa. Cultura i crítica de la representació. Cultura i desconcert.

Les interpretacions de les cultures

Teories de la pràctica

BLOC 2. L'estudi de la Cultura des de la sociologia de la cultura

La construcció social de la Cultura.

La invenció de l'art. La construcció social dels nivells culturals.

Sociologia de la cultura del consum cultural

Fonaments per a una sociologia del gust i el disgust. Dimensió col·lectiva del consum cultural: identitat, alteritat, diferència i gregarisme. La percepció estètica i l'espai social. Cultura i poder. Més aportacions a l'estudi de l'estatus i el consum cultural. És possible una ciència de les obres?

Sociologia de la cultura de la producció, la distribució i l'administració cultural.

Creació individual, creació col·lectiva. Reproductibilitat tècnica de l'art. Producció cultural: art, artesanía, indústria cultural. Mercat, administració i polítiques culturals. Mercat dels béns simbòlics. Administració de la cultura. Polítiques culturals

BLOC 3. Les cultures subalternes.

Cultures subalternes: aïllament, híbridesa, resistència, integració

Metodologia

Presentació de preguntes.

Exposició de textos i treball amb material audiovisual.

Redacció de tres assaigs sobre lectures i un comentari sobre la lectura o el material audiovisual exposat.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes, comentari de textos i una exposició.	35	1.4	1331:E01.18 , 1331:E01.19 , 1331:E02.10 , 1331:E01.20 , 1331:E02.12 , 1331:E02.11
Tipus: Supervisades			
Reunions individuals o en grups reduïts per resoldre dubtes, preparar les preguntes i fer el seguiment de la preparació de l'exposició i la elaboració dels tres assaigs.	15	0.6	1331:E01.18 , 1331:E01.19 , 1331:E01.20 , 1331:E02.11 , 1331:E02.12 , 1331:E02.10
Tipus: Autònomes			
Estudi, lectura de textos, preparació setmanal de preguntes i elaboració de tres assaigs a partir de lectures i de levidència corresponent a l'exposició d'un text o material audiovisual.	50	2.0	1331:E01.18 , 1331:G01.00 , 1331:T05.00 , 1331:T04.00 , 1331:T03.00 , 1331:T02.00 , 1331:G03.00 , 1331:G02.00 , 1331:E05.13 , 1331:E01.19 , 1331:E02.10 , 1331:E02.11 , 1331:E02.12 , 1331:E01.20

Avaluació

☐ L'assignatura s'avaluarà de la següent manera:

☐ 1) Elaboració de tres assaig originals sobre lectures (1000 paraules). El primer en base a la lectura d'un text associat al primer bloc. Els altres dos associats als blocs 3 i 4. Un dels tres assaig correspondrà a l'exposició a classe, a la que es refereix el següent apartat.. L'organització, el funcionament i els criteris d'avaluació s'explicarà a classe i es difondran pel campus virtual/moodle. Però n'hi ha tres temes que cal destacar, el primer és que cal passar per tutories la setmana anterior a la sessió en la que tractarem el text i abans de donar per tancat l'assaig. El segon, que el lliurament del text definitiu s'ha de fer amb anterioritat a la sessió. En cas contrari no serà avaluat. I, finalment, els assaigs no podran consistir en el resum del text. Caldrà elaborar-lo donant per suposat que el públic al que es dirigeix ja el coneix. Les evidències seran retornades amb comentaris. En cas de no haver reeixit en els assaigs serà possible presentar-los altra vegada, sempre s'hagi fet la visita preceptiva a tutories i s'hagi lliurat en el termini corresponent. Individual. 30% de la nota final.

2) Exposició al grup classe, al costat del professor, d'un text dels tres sobre els que cal fer un assaig. El lliurament de l'evidència corresponent s'ha de fer amb anterioritat a la sessió, exactament igual que amb els altres dos assaigs que cal fer, però que no seran presentats a classe. Per exposar cal haver passat per

tutories la setmana anterior. L'exposició serà avaluada. L'organització, el funcionament i els criteris d'avaluació s'explicaran a classe i es difondran pel campus virtual. . Individual. 10% de la nota final.

3) Elaboració setmanal de preguntes. Cada setmana caldrà elaborar tres preguntes sobre un text dels que treballarem a classe. Caldrà penjar-les al campus virtual/moodle el dia abans de la sessió en la que les posarem en joc. Per tal de ser avaluats en aquest apartat cal haver-les presentat, de la manera assenyalada, 8 setmanes, com a mínim. L'organització, el funcionament i els criteris d'avaluació s'explicarà a classe i es difondran pel campus virtual. Individual. 30 % de la nota final.

4) Prova escrita. És una prova escrita al final del curs. Per que faci mitjana caldrà que la nota sigui superior a 4. Individual. 30% de la nota final.

És imprescindible que l'estudiant guardi una còpia dels exercicis que lliura al professor.

La qualificació de No presentat implica no haver estat avaluat en cap dels quatre : apartats anteriors.

Estudiants de grau. Tenint present la desaparició de la segona convocatòria, dins del mateix curs, els estudiants que obtinguin una qualificació igual o superior a 4 i inferior a 5 tindran dret a un examen de recuperació per assolir l'aprobat, que es celebrarà en el període previst per la facultat. En aquest mateix període es podran lliurar, corregits i millorats, els assaigs suspesos. Però no si no han estat presentats seguint les normes corresponents.

Els estudiants de Llicenciatura. Seguiran el mateix sistema i seran avaluats de la mateixa manera, però disposaran de la segona convocatòria. Podrà superar-se amb èxit lliurant o refent els treballs i presentant-se a una segona prova escrita.

El funcionament del curs dependrà de que els estudiants treballin els textos a consciència i lliurin les preguntes o els assaig abans de la sessió. Que exposin el dia assignat i que participin activament en les discussions.

És convenient l'organització sigui la mateixa per a tots els estudiants matriculats en l'assignatura. També en el cas dels procedents d'intercanvi.

La naturalesa de l'assignatura i el caràcter de l'avaluació fa imprescindible l'assistència regular a les sessions de classe.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exposició dun dels assaigs.	10 %	3	0.12	1331:E01.18 , 1331:E01.19 , 1331:E02.10 , 1331:E01.20 , 1331:E02.12 , 1331:E05.14 , 1331:G02.00 , 1331:T02.00 , 1331:T03.00 , 1331:G03.00 , 1331:G01.00 , 1331:E05.13 , 1331:E02.11
Preguntes setmanals	30 %	10	0.4	1331:E01.18 , 1331:E02.12 , 1331:G01.00 , 1331:T05.00 , 1331:T04.00 , 1331:T03.00 , 1331:T02.00 , 1331:G03.00 , 1331:G02.00 , 1331:E05.13 , 1331:E02.11 , 1331:E01.19 , 1331:E01.20 , 1331:E02.10
Prova escrita	30 %	7	0.28	1331:E01.18 , 1331:E01.19 , 1331:E01.20 , 1331:E02.11 , 1331:G01.00 , 1331:T03.00 , 1331:E02.12 , 1331:E02.10
Realització	30%	30	1.2	1331:E01.18 , 1331:T04.00 , 1331:T03.00 , 1331:T02.00 , 1331:G04.00 ,

de tres
assaigs

1331:G03.00 , 1331:G02.00 , 1331:G01.00 , 1331:E05.14 , 1331:E01.20 ,
1331:E02.10 , 1331:E02.11 , 1331:E05.13 , 1331:E02.12 , 1331:E01.19

Bibliografia

- **Bibliografia**
- **La bibliografia bàsica surt d'aquestes publicacions. A classe i al campus virtual facilitaré la llista de capítols i fragments que treballarem aquest curs.**
- Adorno, Theodor W., Sociológica, Madrid, Taurus, 1989.
- Alexander, Jeffrey C. (Ed.) Culture and Society, Cambridge: Cambridge University P., 1990
- Altamirano (Ed.) Términos críticos de la sociología de la cultura, Buenos Aires: Paidós, 2002
- Barthes, Roland, Mitologías, Madrid: Siglo XXI, 2005
- Baudrillard, Jean, Cultura y simulacro, Barcelona: Kairós, 2005
- Becker, Howard S. " Art As Collective Action" a American Sociological Review 39, 1974, 767-76.
- Bell, Daniel, Las contradicciones culturales del capitalismo, Madrid: Alianza, 1992.
- Bell, Daniel i altres, Industria cultural y sociedad de masas, Caracas: Monte Ávila, 1992
- Benjamin, Walter, L'obra d'art a l'època de la seva reproductibilitat tècnica: tres estudis de sociologia de l'art, Barcelona: Edicions 62, 1993
- Berger Peter L., Luckmann, Thomas. 1966. La construcció social de la realitat. Barcelona: Herder, 1988,
- Bernstein, Basil . Clases, código y control. Madrid: Akal, 1989
- Bourdieu, Pierre, La distinción: criterio y bases sociales del gusto, Madrid: Taurus, 1998
- Bourdieu, Pierre, La miseria del mundo, Madrid: Akal, 1999
- Bourdieu, Pierre, Las reglas del arte, Barcelona: Anagrama, 1995
- Bourdieu, Pierre, Sociología y cultura. México: Grijalbo ,.
- Bourdieu, Pierre. El sentido práctico. Madrid: Taurus, 1991
- Carey, John, ¿Para qué sirve el arte?, Barcelona: Random House Mondadori, 2007
- Dirks, Nicholas B. i altres (Eds.) Culture, Power, History, Princeton: Princeton University P., 1994
- Douglas, Mary i B.J. Isherwood, El mundo de los bienes, Mèxic: Grijalbo, 1990,
- During, Simon (Ed.), The cultural Studies Reader, Londres, Nova York, Roudledge, 1993
- Marcel Mauss Institución y Culto (Vol.II Obras) Barcelona: Barral Ed., 1971
- Durkheim, Émile. Les formes elementals de la vida religiosa, Barcelona: ED.62/Diputació, 1987,
- Durkheim, Émile . La división del trabajo social. Madrid: Akal, 1982
- Eco, Humberto, Apocalípticos e integrados, Barcelona : Ediciones de Bolsillo, 2004
- Elias, Norbert, El proceso de civilización, Mèxic: FCE, 1993
- Erikson, Bonnie . "Culture, Class, and Connections." a American Journal of Sociology, 102, 1996, pp. 217-251.
- Foucault, Michel, Las palabras y las cosas, Madrid: Siglo XXI, 2009
- Foucault, Michel, Tecnologías del yo, Barcelona Paidós, 1990
- Geertz, Clifford. La interpretación de las culturas, Barcelona: Gedisa, 2001
- Michael Bull-Les Back (Eds.) The Auditory Culture Reader. New York: Berg: 2003.
- Goffman, Erving , Ritual de la interacción. Ensayos sobre el comportamiento cara a cara, Buenos Aires: Tiempo Contemporáneo, 1970
- Grignon, C. i Passeron, J.C. Lo culto y lo popular, Madrid: La Piqueta, 1992
- Hall, Stuart (ed.), Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. Londres: Sage Publications, 1997.
- Hochschild, Arlie.. "Emotion Work, Feeling Rules and Social Structure." American Journal of Sociology 85, 1979, 551-75.
- Hoggart, Richard, The uses of Literacy, Harmondsworth & NY: Penguin Books, 1992
- Horkheimer, M. i Adorno, T. Dialéctica de la ilustración, Madrid: Trotta, 1994
- Lamont, Michèle i Marcel Fournier i Cultivating Differences: Symbolic Boundaries and the Making of Inequality. Chicago: The University of Chicago P., 1992.
- Long, Elisabeth, From Sociology to Cultural Studies, Oxford: Blackwell, 1997
- MacDonal, Dwight .Masscult and Midcult a Partisan Review, 4, 1960 (fragments) Editat en espanyol a AA.VV. La industria de la cultura, Madrid: Alberto Corazón, 1969.
- Marx, Karl i Frederick Engels, La ideologia alemanya (Vol1), Barcelona: Laia, 1987
- Mukerji, Chandra i Michael Schudson, Rethinking Popular Culture, Bekeley i Los Angeles: University of

- California P., 1991
- Peterson, Richard i Roger Kern, "Changing Highbrow Taste: From Snob to Omnivore." American Sociological Review, 61, 1996, pp.900-907.
 - Radway, Janice . "Interpretative Communities and Variable Literacies. The Functions of Romance Reading" a Daedalus, 113, núm3 , 1974
 - Rundell, John i Stephen Mennell, Classical readings in culture and civilization, Londres i Nova York, Routledge, 1998
 - Said, Edward. Orientalisme: identitat, negoci i violència, Vic: EUMO, 1991
 - Sasson, Donald, Cultura, el patrimonio común de los europeos, Barcelona, Crítica, 2006
 - Shiner, Larry, La invención del arte, Barcelona: Paidós, 2004
 - Simmel, Georg , Sociología (Vol.2) Barcelona: Ed.62/Diputació, 1988.
 - Simmel, Georg . Sobre la aventura, Barcelona: PENÍNSULA, 1988.
 - Storey, John (Ed.), Cultural theory and popular culture, Essex: Pearson, 2006
 - Storey, John, Teoría cultural y cultura popular, Barcelona: OCTAEDRO, 2002.
 - Veblen , Thorstein, Teoría de la clase ociosa, Mèxic: FCE,
 - Weber, Max . L'ètica protestant i l'esperit del capitalisme.Barcelona: ED.62/Diputació, 1984 ,
 - Weber, Max. Economía y sociedad, Mèxic: FCE, 2008,
 - Williams, Raymond Palabras Clave, Buenos Aires: Nueva Visión, 2003
 - Williams, Raymond, Cultura i societat (1780-1950), Barcelona: Laia, 1974
 - Williams, Raymond, Marxismo y literatura, Barcelona: Península, 1998
 - Zerubavel, Eviatar "The Social Division of the World," a Social Mindscapes: An Invitation to Cognitive Sociology . Cambridge: Harvard Univ. Press., Pp. 53-67
 - Zizek, Slavoj, Bienvenidos al desierto de lo real, Madrid: Akal, 2005.